

УДК 141 + 165

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2025.4.6>

Добролюбська Юлія Андріївна

доктор філософський наук, професор,
професор кафедри всесвітньої історії та методики її навчання
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська, 26, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0002-3564-854X

ОСНОВНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОЇ РЕФЛЕКСІЇ ЦИФРОВОЇ ЛЮДИНИ

Стаття присвячена дослідженню основних аспектів соціально-філософської рефлексії цифрової людини. Головна увага приділена вивченню відносно нового антропологічного типу «цифрова людина», трансформації ідентичності людини, проблемі тілесності цифрової людини та форми її самопрезентації.

Метою даної статті є дослідження головних аспектів соціально-філософської рефлексії цифрової людини, що виражається у проблемі співіснування фізичного та цифрового «Я», трансформації людської ідентичності у контексті стрімкої цифровізації суспільства. **Завдання:** розкрити процес трансформації цифрової ідентичності сучасної людини; дослідити проблему «цифрової тілесності»; визначити сутність цифрової трансформації суспільства.

Вирішенню сформульованих мети і завдань сприяло використання наступних **наукових методів:** метод аналізу і синтезу, феноменологічний метод (було застосовано у питанні щодо визначення цифрової ідентичності особистості та цифрової тілесності, рефлексії в умовах цифрового опосередкування (цифровий слід), системний науковий підхід (дозволив розглянути цифровізацію як нове середовище існування людини).

У **висновках** зазначено, що дослідження соціально-філософської рефлексії цифрової людини має широкий спектр прояву в суспільному середовищі адже зачіпає сферу людської свідомості, пізнання оточуючого світу та визначення свого місця у мінливому соціальному бутті. В першу чергу це виражається у трансформації ідентичності людини, яку в наш час вже характеризують як цифрову ідентичність, яка вказує на зміни у самосприйнятті та самопрезентації сучасної людини. Останні в більшій мірі вже втілені у мережах Інтернет, де людина має можливість створити свій образ, який відповідає її бажанням, що вказує на наявний процес симуляції соціальної реальності як головної ознаки цифровізації суспільства.

У статті показано, що сучасна філософська наука визначає цифрову ідентичність як нову форму «Я», яка не залежить від фізичного суб'єкта та, відповідно, ознак темпоральності реальності. Рефлексія тут зосереджена в основному на зміні соціального простору, пізнання оточуючого світу через свою цифрову проекцію.

Ключові слова: ідентичність особистості, соціально-філософська рефлексія, цифрова ідентичність, цифрова людина, цифровізація суспільства.

Вступ. Сучасний інтенсивний розвиток цифрових технологій сприяє активним процесам соціокультурних трансформацій, які з поміж всіх характеристик найбільш явно проявляються в антропній сфері. Мова йде про наявність у науковій літературі такого явища як «цифрова людина» та пов'язані з ним процеси соціально-філософської рефлексії, яка виражається у визначенні питання співіснування фізичного та цифрового «Я», виникнення нових форм соціальності (безпосередньо у мережі), кліпового мислення, поглибленні екзистенційної самотності. Тому не дивно що в сучасній науці все частіше говорять про четверте покоління Інтернету (4G) в якому живе нинішнє суспільство та наступне п'яте (5G), яке є наступним великим кроком, пропонуючи людині набагато вищі можливості в сфері VR/AR, хмарні обчислення в реальному часі тощо.

Онищук О. звертає увагу на ту обставину, що сучасні програмні та мережеві технології вже зараз роблять віртуальну реальність доступною і привабливою настільки, що реальний світ зі своїми недосконаlostями, проблемами та тривогами поступово втрачає позиції перед симулятивним середовищем [8, с. 204]. Нові технології, зокрема робототехніка та штучний інтелект, пише Піжук О., вже пронизують всі сфери нашого життя, їх застосовують повсюдно – від вуличного освітлення до редагування генома, перетворюючи світ на тотально пов'язане смарт-середовище. У будь-який пристрій можна вбудувати мікрочип і він стане «розумним» на кшталт розумних доріг, розумних будівель, розумних міст тощо. Упродовж наступного десятиліття розвитку інтернету втілиться в життя низка нових інноваційних розробок, що сприятиме створенню семантичної павутини – Web 5.0. [9, с. 81–82].

Досліджуючи питання впливу процесів цифровізації на людину Токарева В. зазначає, що віртуальна особа формується як самостійна та може не співпадати із суб'єктом реальних відносин. Суб'єкти в Інтернеті можуть вчиняти дії без побоювань щодо відповідальності та підзвітності, через те, що особа залишається анонімною в мережі, хоча анонімність може існувати не лише в кіберпросторі, а й у фізичному світі за певних обставин. Ця свобода існує без обмежень та заборон в Інтернеті, коли особа може вільно презентувати себе та обирати власні характеристики та ознаки [13, с. 49]. Людина, користуючись Інтернетом, створює власну цифрову копію, яка реалізує за них права та свободи в віртуальному середовищі [14, с. 36].

Зазначене вище є цілком обґрунтованим, оскільки якщо раніше людина використовувала Інтернет як можливість сховатись в полі комунікації за маскою анонімності, то сучасні тенденції зводяться до пред'явлення себе в цифровому полі. У даному ракурсі Супрун Г., говорячи про формування нової термінології, яка розкриває специфіку новостворених форматів соціальних комунікацій та ідентичностей, зупиняється на понятті «цифрові мандрівники» (номади) – соціальна категорія, котра набуває поширення в цифрову епоху. Представники цієї групи людей проявляють себе як вільні від постійної прив'язаності до певного місця проживання [12, с. 90].

Булеца С. В свою чергу говорить про поширену в наш час цифрову індивідуалізацію яка розуміється як визнання за людиною конкретного, притаманного лише їй цифрового відбитка (скріну), що фактично є сукупністю основних ознак її індивідуалізації як учасника цифрових відносин. Причому окремі способи цифрової індивідуалізації на сьогодні вже активно використовуються, виражаючись у наявності різних реєстрів та баз персональних даних (електронна пошта, адреса веб-сайту, доменне ім'я, IP-адреса, електронний підпис, ID-паспорт, Bank ID, кредитна картка, акаунт у соціальних мережах, сканування відбитка пальця, сканування сітківки ока, Face ID, веб-гаманець) [4, с. 203].

Відтак ми бачимо, що поняття цифрової людини зосереджене головним чином на когнітивних змінах, трансформації антропологічних рис та соціальності. Тому, **метою** даної статті є дослідження головних аспектів соціально-філософської рефлексії цифрової людини, що виражається у проблемі співіснування фізичного та цифрового «Я», трансформації людської ідентичності у контексті стрімкої цифровізації суспільства.

Завдання:

- 1) розкрити процес трансформації цифрової ідентичності сучасної людини;
- 2) дослідити проблему «цифрової тілесності»;
- 3) визначити сутність цифрової трансформації суспільства.

Методи дослідження. Вирішенню сформульованих мети і завдань сприяло використання наступних наукових методів: метод аналізу і синтезу, феноменологічний метод (було застосовано у питанні щодо визначення цифрової ідентичності особистості та цифрової тілесності, рефлексії в умовах цифрового опосередкування (цифровий слід), системний науковий підхід (дозволив розглянути цифровізацію як нове середовище існування людини).

Результати дослідження. У сучасній науковій літературі загальноприйнятим є твердження про те, що саме поняття «цифрова людина» була запропонована американським письменником Марком Пренскі у 2001 році для позначення людей, які народилися і живуть в умовах цифрових

технологій, не мислять своє соціальне існування без комп'ютерів, відеоігор, смартфонів, соціальних мереж та ін. Особливістю даного покоління є те, що вони звикли отримувати інформацію в інтернеті та ведуть активну комунікативну діяльність саме в мережах.

М. Пренскі зауважує, що сьогоднішні студенти не просто поступово змінилися порівняно з минулими, і не просто змінили свій сленг, одяг, прикраси на тілі чи стиль, як це відбувалося між попередніми поколіннями. Відбувся справді великий розрив. Можна навіть назвати це «сингулярністю» – подією, яка змінює речі настільки фундаментально, що шляху назад немає. Ця так звана «сингулярність» – це поява та швидке поширення цифрових технологій в останні десятиліття XX століття. Сьогоднішні студенти – від дитячого садка до коледжу – представляють перші покоління, які вирости з цією новою технологією. Середньостатистичні випускники коледжів сьогодні витратили менше ніж 5000 годин свого життя на читання, але понад 10 000 годин на гру у відеоігри (не кажучи вже про 20 000 годин на перегляд телевізора) [10, с. 1].

Враховуючи вище зазначені властивості життя нинішньої молоді учений ставить питання стосовно визначення даного покоління і пропонує поняття «Цифрові аборигени», пояснюючи це тим що наші сьогоднішні учні всі є «носіями» цифрової мови комп'ютерів, відеоігор та Інтернету. М. Пренскі пояснює, що, наприклад у географії, яку сьогодні майже ігнорують, немає жодної причини, чому покоління, яке може запам'ятати понад 100 персонажів відеоігор з усіма їхніми характеристиками, історією та еволюцією, не може вивчити назви, населення, столиці та взаємозв'язки всіх 101 націй світу. Це просто залежить від того, як це представлено шкільний матеріал [10, с. 5].

Сьогоднішні студенти житимуть не у світі, де все змінюється відносно повільно (як це було з багатьма з нас), а радше в майбутньому, де все змінюється надзвичайно швидко – щодня та експоненціально. У XXI столітті так багато наших старих припущень та твердо вкорінених ідей було перевернуто з ніг на голову – і ще так багато потрясінь на підході – що наші діти явно ростуть в іншому місці. Дві третини людей на планеті мають мобільний телефон. Новий віртуальний світ виник з ефіру та став центром уваги наших дітей [11]. І це не дивно, адже з поширенням ролі цифрових технологій як суспільного явища власна соціальна презентація стає важливою умовою життя. Якщо ще кілька десятиліть тому мережа Інтернет слугувала, здебільшого, інформаційно-пізнавальною платформою, то в наш час вона вже є незамінним засобом для навчання, роботи, спілкування, розваг.

Зрозуміло, що говорячи про цифрову людину, цифровізацію суспільства враховуються зміни в сфері соціальної ідентифікації особистості, адже поширення та поглиблення впливу і ролі цифрових технологій сприяють певним трансформаціям епістемологічної рефлексії, у тому як людина пізнає себе і світ. Враховуючи що головною визначальною рисою ідентичності є усвідомлення людиною себе як унікальної особистості, яке формується під впливом соціального, культурного, психологічного та біологічного контекстів, відчуття своєї приналежності до якоїсь групи, яке дозволяє визначити власне місце у світі [8, с. 204], то симуляція соціальної реальності в умовах віртуалізації суспільства цілком відповідає зазначеним характеристикам ідентифікації особистості.

З цього приводу Булеца С. зазначає, що індивідуалізація особистості набуває динамічного характеру відповідно до нових змінних, які можуть виникати як в інформаційному полі, так і в межах міжособистісної комунікації. Соціальні мережі надають користувачам широкі можливості для власної реалізації тим самим породжуючи оманливе відчуття причетності до включення в масово значимі процеси. Це може призвести до збільшення впливу цифрової ідентичності на формування особистості та спричинити необхідність розробки нових етичних стандартів у використанні соціальних мереж [4, с. 203]. Явище цифрової ідентичності здійснюється шляхом міжособистісної комунікації і власної репрезентативності в цифровому середовищі.

Для того щоб зрозуміти обумовленість та важливість даного процесу слід звернутися до концепції американського психолога Майкла Берзонські, відомого дослідженнями ідентичності, її типів, у тому числі цифрової ідентичності. Зокрема, дослідник розробив

соціально-когнітивну модель формування ідентичності, яка постулює три різні стилі обробки ідентичності: інформаційний, нормативний та дифузно-уникний. Ці стилі стосуються повідомлених уподобань у соціально-когнітивних процесах, що використовуються, коли люди стикаються з конфліктами та рішеннями, пов'язаними з ідентичністю, або намагаються їх уникнути [1, с. 893].

М. Берзонські описуючи типи стилів ідентичності говорить, що підлітки, які використовують інформаційний стиль обробки інформації про ідентичність, активно шукають та оцінюють інформацію, що стосується себе. Ті, хто використовує нормативний стиль обробки інформації, більш автоматично покладаються на очікування та розпорядження значних інших. Підлітки, які використовують дифузно-уникаючий стиль ідентичності, відкладають, затягують і намагаються якомога довше уникати розв'язання проблем та конфліктів, пов'язаних із ідентичністю; їхня поведінка визначається головним чином ситуаційними факторами та гедоністичними сигналами [3, с. 213].

Дослідник звертає увагу на те, що молодь з інформаційним стилем ідентичності постійно виявляється з відносно високою потребою в когніції, покладається на раціональну/аналітичну обробку інформації під час прийняття рішень та вирішення питань, що стосуються ідентичності, а також має досягнутий статус ідентичності [2, с. 312]. Люди з інформаційним стилем ідентичності саморефлексивні, скептичні та зацікавлені у вивченні нового про себе; вони цілеспрямовано шукають, оцінюють і використовують інформацію, що відноситься до них самим, і готові враховувати свої погляди на себе у світлі суперечливого зворотного зв'язку. Цей стиль асоціюється з когнітивною складністю, проблемно-орієнтованим подоланням труднощів, пильним прийняттям рішень, відкритістю, особистою ефективністю та досягнутим чи перебуває в стані мораторію статусом ідентичності [1, с. 894].

Токарева В. вивчаючи питання віртуальної ідентичності звертає увагу на «підміну» ідентичності особистості у мережі, тим самим називаючи її фіктивною. «Плюралізм, фрагментарність, децентрація, поширення симулякрів у сучасному інформаційному суспільстві – пише дослідниця, – розмивають, розчиняють ідентичність людини в багатьох аспектах, заганняючи її у нескінченний пошук, набуття та втрату самості» [13, с. 48]. З даним твердженням можна погодитися, адже створена віртуальна особистість може бути наділена властивостями та рисами які часто не відповідають реальним характеристикам фізичної особи. Завдяки комунікації у віртуальному середовищі вона може складати лише набір символів, що позначають особу, та не мати потреби у фізичному тілі.

Створення фіктивної віртуальної ідентичності може бути мотивоване засадами конфіденційності, безпеки або розваги. Віртуальна особа може зникнути не залишивши сліду. Концепція такої віртуальної ідентичності суперечить критеріям сталості та фізичної реальності, які очікуються у будь-якому процесі ідентифікації, що пов'язує фізичну особу з низкою цифрових даних. Учена робить висновок, що просторова та часова проблема віртуального середовища змінила концептуальні властивості ідентичності, щоб створити нову концепцію ідентичності яка буде відповідати середовищу Інтернету. Провідна характеристика цієї нової сутності є анонімність [13, с. 49].

Інакше кажучи, говорячи про цифрову особистість слід розглядати її як результат особливого розвитку в межах інформаційного середовища. З цього приводу Коваленко В. зауважує, що в такому разі необхідно розглядати особу не як послідовність подій у часі, а як структуру, яка існує просторово – у формі взаємопов'язаних інформаційних елементів [7, с. 72]. Учений взагалі пропонує змінити звичне темпоральне розуміння особистості на типологічне – тобто розглядати «я» як об'єкт, що або є, або його немає, незалежно від плину часу. Таке розуміння особистості без обов'язкового зв'язку з часом дозволяє розглядати її в залежності від мережі. Тілесність тут вже не грає важливу роль як у фізичному світі. Головне антропні характеристики, які стають унікальним елементом в інфосфері, таким собі гіпертекстом, що постійно розвивається. Цей гіпертекст, на думку Коваленко В., зберігає цілісність і впізнаваність у процесі еволюції завдяки особливому доступу та усвідомленню власних станів, завдяки сталості

саморефлексивного наративу (оскільки людина ніколи не припиняє себе реконструювати – подібно до гіпертексту, який постійно оновлюється у реальному часі, впізнаючи себе як себе у змінному середовищі), а також завдяки наявності або відсутності зв'язків. Особистість постає як інформаційна система, що складається з генетики, спогадів, біології, уподобань тощо. Ця система функціонує як гіпертекст – динамічна, змінна, саморефлексивна структура, яка здатна оновлювати саму себе й зберігати цілісність завдяки усвідомленню власних змін і постійному самопереосмисленню.

Отже, ми підійшли до ще одного елементу філософської рефлексії цифрової людини – проблема тілесності. Жигайло М., розглядаючи питання тілесних ідентифікаційних практик у віртуальному просторі наголошує на тому, що вони пов'язані з симулякрами бажаної ілюзорної дійсності. В інтернетсередовищі ідентифікація Я-тіло набуває нових самопрезентаційних кібер-інтенцій. Дигітальне (цифрове) поле транслює множинність тілесних ідентифікаційних практик, пов'язаних зі зміною зовнішності. Причиною їх появи є культурні стереотипи (гендерні, соціальні, психологічні), в тому числі лукізм (упередженість, дискримінація за зовнішністю); пропаганда масмедіа ідеї «приваблива зовнішність як запорука успіху» інтенсифікує споживчий попит на синтетичну, штучну красу. Бажання відповідати актуальним канонам краси, сексизм, імітація зовнішності кумирів обумовлюють затребуваність додатків для редагування автопортретних фотографій – селфі (selfie, від англ. self – сам), пластичної хірургії, косметологічних процедур, які дозволяють здійснити швидку або відносно швидку зміну зовнішності. Зовнішність «без фільтрів» стає невідповідною тілесному канону. Це створює ефект розділеної особистості, розрив реального та віртуального образу Я, тіла в мережі та поза нею [5, с. 50]. Іншими словами, згідно з висловленням Задираки К., віртуальне тіло є втіленням цифрової ідентифікації особистості в якості віртуального «обличчя», яке є важливішим за реальне [6, с. 19].

В даному випадку абсолютно обґрунтованим є розуміння віртуальної тілесності через дихотомію Я/Інший, адже за своєю суттю вона розкриває взагалі процес цифрової трансформації у сучасному суспільстві. Образ Іншого тут постає як виклик соціальній реальності з її правилами, нормами, стереотипами, які часто обмежують можливості людини в самореалізації. Поведінка в інтернеті, коментарі, твіти, платежі, запити, пересування, тегі та сторіз – все це складає цифрові сліди, які є важливими складовими цифрового тіла. Цікаво що вже на основі відмічених слідів цифрові технології можуть створити цифровий образ людини, причому не звертаючись до неї. Спираючись на останню характеристику низка сучасних дослідників стверджують що дигітальне (цифрове) тіло є формою присутності людини в цифровій реальності, дозволяє їй отримувати цифровий досвід, що є результатом взаємодії з цією цифровою реальністю, та набуває різноманітних проявів, таких як аватари, цифрові копії, цифровий носій тощо. І наводять визначення цифрового тіла – фіксована через певні цифрові образи, персонажі присутність людини в цифровому просторі. Ця присутність передбачає отримання цифрового досвіду, тобто переживання зустрічі, події. Дигітальність тіла проявляється в цифровій реальності залишенням цифрового сліду – сукупності унікальних дій, притаманних конкретному користувачеві [15, с. 249].

Розглянуті вище характеристики рефлексії цифрової людини дозволяють деяким сучасним ученим визначати цифрову трансформацію як багатовимірний процес, який поєднує в собі як еволюційну, так і революційну форми якісного перетворення соціально-економічної системи внаслідок використання цифрових технологій здатних позитивно впливати на ефективність, результативність, вартість і якість економічної, суспільно-громадської та особистої діяльності [9, с. 79].

Висновки. Дослідження соціально-філософської рефлексії цифрової людини має широкий спектр прояву в суспільному середовищі адже зачіпає сферу людської свідомості, пізнання оточуючого світу та визначення свого місця у мінливому соціальному бутті. В першу чергу це виражається у трансформації ідентичності людини, яку в наш час вже характеризують як цифрову ідентичність, яка вказує на зміни у самосприйнятті та самопрезентації сучасної людини.

Останні в більшій мірі вже втілені у мережах Інтернет, де людина має можливість створити свій образ, який відповідає її бажанням, що вказує на наявний процес симуляції соціальної реальності як головної ознаки цифровізації суспільства.

У статті показано, що сучасна філософська наука визначає цифрову ідентичність як нову форму «Я», яка не залежить від фізичного суб'єкта та, відповідно, ознак темпоральності реальності. Вона розуміється скоріше в якості проекції реальної фізичної особи у віртуальному просторі, яка містить в собі певну сукупність персональних даних, виступаючи елементом взаємодії в системі віртуального простору. Рефлексія тут зосереджена в основному на зміні соціального простору, пізнання оточуючого світу через свою цифрову проекцію. Це, до речі, пояснює чому сучасна молодь схильна більше до спілкування у мережах ніж у природній реальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Berzonsky M., Soenens B., Luyckx K., Smits I. Development and Validation of the Revised Identity Style Inventory (ISI-5): Factor Structure, Reliability, and Validity. *Psychological Assessment*. 2013. Vol. 25 (3). Pp. 893–904. <https://doi.org/10.1037/a0032642>
2. Berzonsky M. Identity processing style, self-construction, and personal epistemic assumptions: A social-cognitive perspective. *European journal of development al psychology*. 2004. Vol. 1 (4). Pp. 303–315. <https://doi.org/10.1080/17405620444000120>
3. Berzonsky M. Identity style, parental authority, and identity commitment. *Journal of Youth and Adolescence*. 2004. Vol. 33 (3). Pp. 213–220. <https://doi.org/10.1023/B:JOYO.0000025320.89778.29>
4. Булеца С. Б. Цифрова ідентичність. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 3. С. 201–205. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.28>
5. Жигайло М. О. Специфіка тілесних ідентифікаційних практик у соціальних мережах: вітчизняний вимір. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2022. № 2. С. 48–52.
6. Задирака К. І. Віртуальне тіло: приклад анонімних форумів. *Наукові записки НаУКМА*. 2016. Т. 179. С. 18–22.
7. Коваленко В. Цифрова особистість як нова форма суб'єкта в американській філософії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2025. № 1 (12). С. 70–74. <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2025/12-11/23>
8. Онищук О. В. Ідентичність та кіберідентичність як психологічні категорії: деякі особливості концептуалізації та співвідношення. *Габітус*. 2025. Вип. 69. С. 203–207. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.69.1.35>
9. Піжук О. Цифрове суспільство як нова парадигма розвитку цивілізації XXI століття. *Věda a perspektivy*. 2022. № 2 (9). С. 75–86.
10. Prensky M. Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*. 2001. Vol. 9. Pp. 1–6.
11. Prensky M. Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning. Thousand Oaks: Sage Publications Ink. 2010. URL: https://marcprensky.com/wp-content/uploads/2013/04/Prensky-TEACHING_DIGITAL_NATIVES-Introduction1.pdf
12. Супрун Г. Ідентичність індивіда в цифрову епоху соціальних комунікацій. *Філософські обрії*. 2020. Вип. 43. С. 85–94.
13. Токарева В. О. Трансформація віртуальної ідентичності: від множинності до єдиної автентичності в мережі Інтернет. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 3. С. 47–52.
14. Токарева В. О. Щодо питання цифрової ідентичності у мережі Інтернет. *Приватне та публічне право*. 2022. № 4. С. 35–40.
15. Целковський Г. А., Федоришин В. І., Василенко В. С. Основні визначення поняття дигітального тіла в дигітальних сткдіях. *Культурологічний альманах*. 2023. Вип. 1. С. 244–250. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.1.33>

REFERENCES

1. Berzonsky, M., Soenens, B., Luyckx, K., Smits, I. (2013). Development and Validation of the Revised Identity Style Inventory (ISI-5): Factor Structure, Reliability, and Validity. *Psychological Assessment*, 25 (3), 893–904. <https://doi.org/10.1037/a0032642>

2. Berzonsky, M. (2004). Identity processing style, self-construction, and personal epistemic assumptions: A social-cognitive perspective. *European journal of development al psychology*, 1 (4), 303–315. <https://doi.org/10.1080/17405620444000120>
3. Berzonsky, M. (2004). Identity style, parental authority, and identity commitment. *Journal of Youth and Adolescence*, 33 (3), 213–220. <https://doi.org/10.1023/B:JOYO.0000025320.89778.29>
4. Buletsa, S. B. (2025). Tsyfrova identychnist [Digital identity]. *Analitychno-porivnialne pravo-voznastvo*, 3, 201–205. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.28> [in Ukrainian].
5. Zhyhailo, M. O. (2022). Spetsyfika tilesnykh identyfikatsiinykh praktyk u sotsialnykh merezhakh: vitchyzniani vymir [Specificity of bodily identification practices in social networks: domestic dimension]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, 2, 48–52. [in Ukrainian].
6. Zadyraka, K. I. (2016). Virtualne tilo: pryklad anonimnykh forumiv [Virtual body: the example of anonymous forums]. *Naukovi zapysky NaUKMA*, 179, 18–22. [in Ukrainian].
7. Kovalenko, V. (2025). Tsyfrova osobystist yak nova forma sub'iekta v amerykanskkii filosofii [Digital personality as a new form of subject in American philosophy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, 1 (12), 70–74. <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2025/12-11/23> [in Ukrainian].
8. Onyshchuk, O. V. (2025). Identychnist ta kiberidentychnist yak psykhologichni katehorii: deiaki osoblyvosti kontseptualizatsii ta spivvidnoshennia [Identity and cyberidentity as psychological categories: some features of conceptualization and correlation]. *Habitus*, 69, 203–207. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.69.1.35> [in Ukrainian].
9. Pizhuk, O. (2022). Tsyfrove suspilstvo yak nova paradyhma rozvytku tsyvilizatsii KhKhI stolittia [Digital society as a new paradigm for the development of civilization in the 21st century]. *Věda a perspektivy*, 2 (9), 75–86. [in Ukrainian].
10. Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*, 9, 1–6.
11. Prensky, M. (2010). Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning. Thousand Oaks: Sage Publications Ink. Retrieved from https://marcprensky.com/wp-content/uploads/2013/04/Prensky-TEACHING_DIGITAL_NATIVES-Introduction1.pdf
12. Suprun, H. (2020). Identychnist indyvida v tsyfrovi epokhu sotsialnykh komunikatsii [Individual identity in the digital age of social communications]. *Filosofski obrii*, 43, 85–94. [in Ukrainian].
13. Tokareva, V. O. (2022). Transformatsiia virtualnoi identychnosti: vid mnozhynnosti do yedynoi avtentychnosti v merezhi Internet [Transformation of virtual identity: from plurality to single authenticity on the Internet]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*, 3, 47–52. [in Ukrainian].
14. Tokareva, V. O. (2022). Shchodo pytannia tsyfrovoi identychnosti u merezhi Internet [Regarding the issue of digital identity on the Internet]. *Pryvatne ta publichne pravo*, 4, 35–40. [in Ukrainian].
15. Tselkovskiy, H. A., Fedoryshyn, V. I., Vasylenko, V. S. (2023). Osnovni vyznachennia ponattia dyhitalnoho tila v dyhitalnykh studiakh [Basic definitions of the concept of the digital body in digital studios]. *Kulturolohichniy almanakh*, 1, 244–250. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.1.33> [in Ukrainian].

Dobrolyubskaya Yulia Andriivna

Doctor of Sciences in Philosophy, Professor,
Professor at the Department of World History and its Teaching Methods
The State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky»
26, Staroportofrankivska str., Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0002-3564-854X

THE MAIN ASPECTS OF THE SOCIO-PHILOSOPHICAL REFLECTION OF THE HOMO DIGITALIS

The article is devoted to the study of a relatively new anthropological type «digital person», the transformation of human identity, the problem of the corporeality of the digital person and the form of its self-presentation.

The purpose of this article is to study the main aspects of the socio-philosophical reflection of the digital person, which is expressed in the problem of the coexistence of the physical and digital «I», the transformation of human identity in the context of the rapid digitalization of society.

Tasks: to reveal the process of transformation of the digital identity of modern man; to investigate the problem of «digital corporeality»; to determine the essence of the digital transformation of society.

The solution of the formulated goals and objectives was facilitated by the use of the following **scientific methods:** the method of analysis and synthesis, the phenomenological method (was applied in the issue of determining the digital identity of the individual and digital corporeality, reflection in the conditions of digital mediation, a systemic scientific approach (digitalization as a new environment for human existence).

The conclusions indicate that the study of the socio-philosophical reflection of the digital person has a wide range of manifestations in the social environment. First of all, this is expressed in the transformation of human identity, which in our time is already characterized as a digital identity, which indicates changes in the self-perception and self-presentation of modern man.

The article shows that modern philosophical science defines digital identity as a new form of “I”, which does not depend on the physical subject and, accordingly, on the signs of temporality of reality. Reflection here is focused mainly on changing the social space, cognition of the surrounding world through its digital projection.

Key words: identity of the individual, socio-philosophical reflection, digital identity, Homo Digitalis, digitalization of society.

Дата надходження статті: 28.11.2025

Дата прийняття статті: 22.12.2025

Опубліковано: 29.12.2025